

Global Knowledge Project

Spørsmålet om hvilket språk som er best egnet til å være undervisningsspråket i Zambia?

En oppgave om undervisningsspråket i Zambia

by

205

Emilie Leistad Quam

Global Knowledge

GK300

18.05.2016

Agreement regarding the electronical deposit of scientific publications in HiSF Brage – Institutional archive of Sogn og Fjordane University College

The author(s) hereby give(s) Sogn og Fjordane University College the right to make this thesis available in HiSF Brage provided that the thesis is awarded grade *B* or better.

I guarantee that I - together with possible co-authors - have the right of authorship to the material thus have legal rights to allow HiSF to publish the material in Brage.

I guarantee that I have no knowledge or suspicion indicating that this material is illegal according to Norwegian law.

Please fill in your candidate number and name below and tick off the appropriate answer:

205 Emilie Leistad Quam

YES NO

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	4
1.0 Innledning.....	6
1.1 Problemstilling	7
2.0 Teori	8
2.1 Hva sier den Zambiske lærerplanen om undervisningsspråket fra førskolen og opp til fjerdeklasse.....	8
2.2 Undervisningsspråket i Zambia.....	9
2.3 Hvilket språk ønsker foreldre at barna deres skal bli undervist på?	10
3.0 Design og metode.....	11
3.1 Valg av undersøkelsesdesign.....	11
3.2 Intervju	12
3.3 Pilotstudie og valg av informanter	13
3.4 Informantene og feltsamtalene	13
3.5 Feilkilder	14
3.6 Etske omsyn	15
4.0 Empiri.....	15
4.1 Hvilket språk ønsker informantene skal bli brukt som undervisningsspråk.....	16
4.2 Fordeler og ulemper med å bruke engelsk og lokalspråk som undervisningsspråk	17
4.3 Hvilket undervisningsspråk ønsker foreldrene at barna deres skal ha på skolen	19
4.4 Hvilket språk bruker barna når de leke fritt med hverandre.....	19
5.0 Drøfting	20
6.0 Avslutning	24
6.1 Konklusjon	24
Vedlegg 1: Intervjuguide til informant en, to og fire	
Vedlegg 2: Intervjuguide til informant tre	
Vedlegg 3: Intervjuguide til pilotstudie	
Vedlegg 4: Utdrag fra feltsamtalene	
Vedlegg 5: Utdrag fra intervjuende	

Sammendrag

I denne oppgaven tar jeg for meg hva ulike utdanningsaktører tenker om endringen av undervisningsspråket, fra engelsk til lokalspråk, for førskolen og opp til fjerde klasse i Zambia. Gjennom praksis i zambiske førskoler og gjennom feltsamtaler, med utdanningsaktører, fikk jeg kunnskaper om undervisningsspråket i Zambia og endringen av undervisningsspråket for førskolen og opp til fjerde klasse. Derfor ble problemstillingen min slik:

Hvilke fordeler og ulemper mener fire utdanningsaktører endringen fra engelsk til lokalspråk som undervisningsspråk i førskolen og opp til fjerde klasse kan være?

I dette prosjektet har jeg smalt inn empiri gjennom å ha intervju med fire utdanningsaktører og brukt informasjonen jeg har fått igjennom feltsamtalene mine. Når jeg intervjuet brukte jeg semistrukturert intervju.

Gjennom min undersøkelse oppdaget jeg at det handler om kunnskap om språk, og hvilket språk som burde ha blitt brukt som undervisningsspråk for barna sin del, som kan tyde på burde vært et lokalspråk. Hvilket språk lærerne føler de er best i, som gjennom mine undersøkelser viser seg ofte være engelsk. Videre er det flere faktorer som spiller inn i diskusjonen om undervisningsspråk for førskolen og opp til fjerde klassen i zambiske skoler. Hvilket språk staten sier en skal bruke som undervisningsspråk. Om førskolen eller skolen er offentlig eller privat, hva foreldrene mener, og hva lærerne mener og sier.

Summary

In this project I will look on what different provider of education mean about the change in the language of instruction, from English to local language, in pre-school and up to fourth grade in Zambia. Through my practice placement and discussion, with provider of education, I get knowledge around language of instruction in Zambia and the change of language of instruction in pre-school and up to fourth grade. That's why my topic of issue become:

Which positive and negative aspects does fore provider of education mention in relation to the change of language of instruction for pre-school and up to fourth grade?

In this study have I collected empirical material through interviews four provider of education and just the information I have handle in through my discussion. In my interview I have done semi structured interviews.

Through my study I discover that in this case is about knowledge about language and which language that should be just as a language of instruction. For the children's, that I through my study is local languages. Which language the teacher is good to teach in, in my study it seems to be English. Also other factor are imported in the issue about the discussion about language of instruction in Zambia pre-schools and up to fourth grade in school, like which language of instruction tell the government that should be used, if the pre-school or school are government or private and what the parents and theater have to say.

1.0 Innledning

I denne oppgaven skal jeg presentere mitt prosjekt som jeg har gjennomført som en av oppgavene i faget Global Knowledge. Faget Global Knowledge går ut på å ha et opphold, på tre måneder, i Zambia, der jeg har hatt praksis og gjennomført prosjektet. Prosjektet går ut på å samle inn empiri. Jeg har valgt å samle inn empiri om undervisningsspråket i Zambia, da med fokuset på endringen i undervisningsspråket, som ble vedtatt av staten i Zambia i 2013, fra engelsk til lokalspråk for førskolen og opp til fjerde klasse. Videre har jeg valgt å fokusere på den sørlige provinsen, der Tonga er det lokale språket som skal bli brukt som undervisningsspråk i førskolen og i skolen. Nærmere bestemt i og rundt Livingstone, der min empiri er samlet inn fra.

Jeg bestemte meg for å skrive om dette temaet da jeg hadde fire ukers praksis i en privat førskole i Zambia. Jeg hadde ulike erfaringer som fikk meg til å reflektere over bruken av engelsk som undervisningsspråk. På denne førskolen brukte de engelsk som undervisningsspråk, selv om staten har bestemt at undervisningsspråket skal være et lokalspråk. Allerede den første uken i praksis begynte jeg å reflektere over bruken av engelsk som undervisningsspråk. Barna i klassen jeg hadde praksis i, de to første ukene, var fire til fem år. Jeg reflekterte over at engelsk ikke var morsmålet eller språket de fleste barna i klassen brukte hjemme eller i nærmiljøet. Videre ble jeg usikker på om barna i klassen forsto hva læreren sa eller om de bare forsto litt av det som ble sagt og konteksten det ble sagt i. I praksis forsto jeg godt hva de fleste barna formidlet til meg i undervisningen og i leken, gjennom at vi hadde et felles språk, gjennom kroppsspråk, tolkning og konteksten vi var i. Jeg syntes også at de fleste barna i klassen hadde et godt engelsk ordforråd, men jeg reflekterte over at ordforrådet ikke stemte med barna sin alder. Da sammenlikner jeg med norske barnehagebarn i samme alder som bruker morsmålet sitt. I klassen for fem til seks åringer opplevde jeg at barna ikke kunne fortelle meg om sine ønsker og behov som et resultat av barna sitt engelske ordforråd. Dette fikk meg til å tenke over hvordan det hadde vært for disse barna i denne førskolen og ha morsmålet sitt eller et språk nærliggende morsmålet som undervisningsspråk. Hadde barna hatt et bedre ordforråd da? En erfaring jeg har lyst til å trekke frem er at jeg opplevde at det begynte en ny gutt i klassen for fire til femåringene. For meg virket det som om han ikke kunne eller kunne lite engelsk når han begynte i klassen. Denne oppfatningen fikk jeg gjennom at han var lite deltakende i undervisningen, ved og ikke svare på spørsmål, verken dem som var direkte til han eller stilt åpent i undervisningen, videre

var han ikke inkludert i leken som jeg observerte foregikk på engelsk. Jeg oppfattet han som en smart gutt som lærte fort. Han begynte å snakke engelsk relativt fort og da observerte jeg at han gjentok ord som var blitt mye brukt gjennom undervisning og lek, han gjentok dem og brukte kroppsspråk og mumlet en del, der jeg oppfattet det som han ikke hadde et engelsk ord for det han prøvde å si. Etter hvert brukte han mer engelsk, ble mer aktiv i undervisningen og ble mer inkludert i leken. Dette var en erfaring som fikk meg til å se hvor mye et barn kan klare å lære seg på kort tid, selv om mange av erfaringene fikk meg til å tenke at det hadde vært bedre med å bruke et lokalspråk som barna kjente til som undervisningsspråk. Disse erfaringene førte til at jeg ville vite mer om temaet, finne ut hva Zambiske utdanningsaktører mente om temaet, derfor valgte jeg å skrive om undervisningsspråket i Zambia, med fokus på overgangen fra engelsk til lokalspråk som undervisningsspråk.

Min forforståelse av undervisningsspråket i Zambia var at engelsk var undervisningsspråket. Jeg visste ikke at Zambia hadde endret undervisningsspråket fra engelsk til lokalspråk for førskolen og opp til fjerde klasse i 2013. Mine tanker om at engelsk ble brukt som undervisningsspråk fra ung alder var utelukkende positive. Jeg tenkte at dette førte til at barna ble gode i engelsk fra de var små av og at dette var positivt, siden det er enklere å tilegne seg et språk når enn er liten, videre at de hadde gode framtidsmuligheter. Jeg tok det som en selvfølge at barna i førskoler og skoler i Zambia var gode i engelsk fordi det var et språk de brukte i hverdagen. Videre tenkte jeg også at det å bruke engelsk som undervisningsspråk var en selvfølge, fordi Zambia har så mange ulike lokalspråk, at enn ikke kan velge et lokalspråk som skal være undervisningsspråk eller en eventuelt annen løsning.

1.1 Problemstilling

I begynnelsen av prosjektet hadde jeg valgt en problemstilling som gikk ut på å se på hva lærerne syntes var positivt og negativt ved å bruke engelsk som undervisningsspråk. Gjennom min undersøkelse og innsamling av empiri fikk jeg interesse for hva lærerne og utdanningsaktører tenkte om skifte fra engelsk til lokalspråk som undervisningsspråk. Derfor valgte jeg å endre problemstillingen min, etter jeg hadde hatt intervjuende, til å handle om skifte fra engelsk til lokalspråk som undervisningsspråk. På intervjuguidene står derfor den gamle problemstillingen (vedlegg, 1, 2 og 3). Den endelige problemstillingen min er:

Hvilke fordeler og ulemper mener fire utdanningsaktører endringen fra engelsk til lokalspråk som undervisningsspråk i førskolen og opp til fjerde klasse kan være?

Det jeg ønsker å drøfte (5.0) ut fra min problemstilling er hva fire utdanningsaktører mener om endringene av undervisningsspråket, hva den tenker er fordelene og ulempene. Jeg ønsker å se på hva utdanningsaktørene tenker er positivt og negativt ved å bruke engelsk og ved å bruke lokalspråk som undervisningsspråk. Jeg ønsker å belyse hva de tenker om hvilket språk de selv ønsker å bruke, hvilket språk de tror foreldrene ønsker læreren skal bruke som undervisningsspråk og hvilket språk barna bruker når de leker fritt med hverandre. I min konklusjon (5.0) ønsker jeg å konkludere med hva mine informanter sier er fordelene og ulempene ved å bytte undervisningsspråket fra engelsk til lokalspråk i førskolen og opp til fjerde klasse. Jeg har valgt å skrive om førskolen og opp til fjerde klasse, fordi det er her staten i Zambia har bestemt at undervisningsspråket skal endres fra engelsk til lokalspråk. Gjennom min problemstilling er jeg opptatt av å belyse ulike meninger om temaet, derfor var det viktig for meg å intervjuer ulike mennesker, med for eksempel ulike morsmål, utdanning, kunnskap, bakgrunn og kjønn. Men først skal jeg presentere utvalgt teori (2.0) som er relevant for min oppgave. Jeg skal videre presentere hvordan jeg har arbeidet med prosjektet og hvordan oppgaven er satt opp i metoddelen (3.0), i empiri delen (4.0) skal jeg presentere data jeg har samlet inn.

2.0 Teori

Her vil jeg presenterer utvalg av relevant teori som jeg syntes er dekkene for min problemstilling:

Hvilke fordeler og ulemper mener fire utdanningsaktører endringen fra engelsk til lokalspråk som undervisningsspråk i førskolen og opp til fjerde klasse kan være?

Her vil jeg først ta for meg teori om hva læreplanene for zambiske skoler sier om endringen av undervisningsspråket. Videre skal jeg skrive om undervisningsspråket i Zambia og betydningen av morsmålet, og til slutt vil jeg skrive om hvilket undervisningsspråk foreldrene ønsker at lærerne skal bruke.

2.1 Hva sier den Zambiske lærerplanen om undervisningsspråket fra førskolen og opp til fjerdeklasse

I Zambia har de syv soner som er fordelt på de ulike provinsene i Zambia. I den sørlige provinsen, der jeg har gjennomført mine undersøkelser er det Tonga som er sonenspråket og språket som skal bli brukt som undervisningsspråk fra førskolen og opp til fjerde klasse. At det er et sonenspråk betyr at det er det mest dominerende språket i den gjeldene provinsen. I læreplanen for faget engelsk i Zambia begrunner de endringen av undervisningsspråket fra

engelsk til lokalspråk med at barna lærer lettere på et språk de forstår og som er barna sitt morsmål eller er nærliggende barna sitt morsmål. Her blir det påpekt at engelsk ikke er nærliggende til de lokale zambiske språkene. Videre blir engelsk et fag når elevene begynner i andre klasse og engelsk blir undervisningsspråket når barna begynner i femte klasse. Grunnen til at engelsk ikke blir et eget fag i andre klasse, er fordi da har barna fått tilstrekkelig med egenskaper i et zambisk språk til at de kan begynne å lære et nytt språk. Læreplanen forklarer at staten har endret undervisningsspråket, fra engelsk til lokalspråk, fordi de ønsker at elevene skal bli sterkere faglig, ved at det er lettere for barna å tilegne seg kunnskap på et lokalspråk, til slutt ønsker også staten å heve statusen til det zambiske språket (Ministry of Education, 2013b, s. 19-20). Læreplanen for førskolen sier at uansett hvilket språk barna har brukt før de kommer til skolen, skal det språket bli fullt utviklet før et andrespråk blir lært. Her med spesiell tanke på at undervisningsspråket skal være et lokalspråk, ikke engelsk. Dette blir forklart med at engelsk ikke er et språk som er nærliggende det språket de fleste barn snakker hjemme, som er et zambisk lokalspråk (Ministry of Education, 2012, s.7). Den første loven den frie staten Zambia kom med, i forhold til utdanning, gikk blant annet ut på at undervisningsspråket skulle være engelsk fra første klasse. Dette er nå blitt endret til at undervisningsspråket skal være et lokalspråk til og med fjerde klasse (Ministry of Education, 2013a, s.10).

2.2 Undervisningsspråket i Zambia

Kashoki (1990) sier at det er et dilemma hvilket språk som skal være undervisningsspråket i Zambia. Dette sier han fordi det er så mange ulike språk som blir brukt som kommunikasjonspråk på daglig basis. Samtidig som det ikke finnes et zambisk språk som kan bli akseptert av alle som nasjonalspråk. Derfor trekker han frem at det språket som alle Zambiere kan godta som et felles undervisningsspråk er engelsk (Kashoki, 1990, s.2). Brock-Utne (2006) skriver at det burde være ganske så opplagt at elever skal få undervisning på et språk de forstår, da tenker hun på barna sitt morsmål. Hun problematiserer dette med å vise til at hvis barna forstår undervisningsspråket forstår elevene også hva læreren sier. Videre sier hun at de fleste barn i Afrika kommer på skolen og får undervisning på et språk de ikke forstår. Hun trekker også inn at erfaringer fra de landene som har hatt den største prosentdelen av befolkningen med en fullført grunnskoleutdanning har brukt morsmålet som undervisningsspråk i grunnskolen, samtidig som de barna som først lærer å lese på sitt morsmål lærte mye fortere å lese på et fremmedspråk, enn de barna som først lærer å lese på et fremmet språk. Brock-Utne (2006) trekker fram at i de fleste afrikanske land har skolebarn

store problemer med å lære noe som helst fordi de rett og slett ikke forstår hva læreren sier. Hun er ikke begeistret for begrunnelsen av at en må bruke de gamle kolonispråkene som undervisningsspråk, fordi de trenger et felles språk. Dette mener hun fordi de fleste forstår et afrikansk språk bedre enn de forstår et kolonispråk. Brock-Utne (2006) viser til en studie utført av Robert Serpell (1980) som viste at elever med Bemba, et Zambisk språk, som førstespråk forsto Nyanja, et annet Zambisk språk, bedre enn de forstår engelsk. Likedan forstod elever med Nyanja som førstespråk Bemba bedre enn de forsto engelsk (Brock-Utne 2006, s.286- 293). Carmody (2004) sier at før misjonærene kom til Zambia, hadde befolkningen i Zambia et utdanningssystem som gikk ut på å undervise barna i jordbruk, zambisk tradisjon og praktiske egenskaper barna og ungdommen trengte i voksenlivet. Når misjonærene kom, på 1800 tallet, startet de den tradisjonelle skolen, og for å nå inn til lokalbefolkningen lærte de seg lokalspråket, men de som ble undervist ønsket å bli undervist på engelsk, men misjonærene endret seint undervisningsspråket. Etter hvert begynte de å undervise på engelsk, grunnen til at lokalbefolkningen ville bli undervist på engelsk var at de mente det var språket for kunnskap, lys framtid og rikdom. Selv om dette hadde vært kolonispråket, som minnet om undertrykkelse (Carmody, 2004, s 105-108). Brock- Utne (2012) ser på viktigheten med at barn skal lære noe på skolen ikke bare få en utdanning. Dette mener hun fordi det ikke har en betydning at barna får en utdanning når de ikke har lært noen ting. At barna ikke forstår noe på skolen kan føre til at barna går år på nytt igjen eller sitter flere år på skolen uten å forstå noen ting. Hun problematiserer hvem som skal bestemme hva kunnskap er, er det vesten, er det læreren eller er det de lokale (Brock-Utne, 2012, s. 776). I Freire (2011) sitt ”banking education” begrep oppfatningen av undervisning der læreren skal lære bort og elevene skal bli opplært, læreren vet alt og elevene vet ingen ting. Her ser vi at det er læreren som bestemmer hva som er kunnskap og på hvilket språk det er viktig å ha kunnskap på. Bank oppfatningen går ut på at elevene er tomme og trenger å bli fylt på med kunnskap. Kunnskapen de skal bli fylt med er det ikke dem selv som bestemmer, det kan være læreren som bestemmer, eller noen over læreren igjen som har bestemt hva som er viktig kunnskap for eleven (Freire, 2011. s. 56).

2.3 Hvilket språk ønsker foreldre at barna deres skal bli undervist på?

Brok-Utne (2006) sier at foreldrene setter likhetstegn mellom å lære et språk og bli undervist på et språk. Foreldrene ønsker at barna skal lære engelsk og dermed tenker de også at dette må bli brukt som et undervisningsspråk. Grunnen til at foreldrene ønsker at barna skal lære engelsk er fordi dette er et internasjonalt språk som blir sett på som et viktig språk å kunne for

å få seg jobb og en god fremtid. De sier at dette er et internasjonalt språk som er viktig å lære seg. Men foreldrene blander sammen fenomenet å lære seg et språk og fenomenet å lære på et språk. Brock-Utne (2006) sier også at sannsynligheten er stor for at barna ikke lærer noen ting når språket barnet lærer på et språk de ikke forstår, dermed blir det vanskelig å lære engelsk som foreldrene ønsker og det blir også vanskelig å lære noe annet på skolen også (Brock-Utne, 2006. s. 293-294). Carmody (2004) kommer også opp med at de unge voksne som ble undervist av misjonærene også ønsket seg engelsk som undervisningsspråk fordi dette var språket for kunnskap, en lys fremtid og rikdom (Carmody, 2004, s 105-108).

3.0 Design og metode

Her vil jeg presentere mitt valg av undersøkelsesdesign og metode, kort om gjennomføringen av pilotstudie og erfaringene mine rundt det. Jeg vil presentere mine informanter og min datainnsamling og bearbeidingen av data og etiske omsyn i forhold til mine informanter. Til slutt vil jeg presentere mine feilkilder.

3.1 Valg av undersøkelsesdesign

Jeg har valgt intensiv og kvalitativt undersøkelsesdesign, dette fordi jeg ønsker å gå i dybden på temaet om skifte i undervisningsspråket i Zambia. Gjennom dette designet vil jeg få frem fakta om temaet et tema som jeg vet lite om, men som jeg vil lære mer om. Jeg får frem en helhetlig beskrivelse gjennom å ha en åpen tilnærming ved å stille åpne spørsmål og være lyttende. Der informantene kan komme med sine tanker, meninger og holdninger. Gjennom å bruke intensivt design samler jeg inn kvalitativ data, som er data i form av ord, setninger og uttrykk (Jacobsen, 2015, s. 54-56). Dette undersøkelsesdesignet belyser min problemstilling:

Hvilke fordeler og ulemper mener fire utdanningsaktører endringen fra engelsk til lokalspråk som undervisningsspråk i førskolen og opp til fjerde klassen kan være?

Jeg har valgt å gå i dybden, på temaet, gjennom å bruke små- N- studie som går ut på at en velger kun fåtall av informanter som er fra ulike kontekster. Det er vanlig å ha mellom fem eller ti enheter i en små-N-studie. Derfor hadde jeg tenkt å ha fem informanter, men på grunn av avlysninger ble det kun fire informanter. Jeg tenker at fire informanter var nok, men jeg valgte å supplere informasjonen jeg hadde fått gjennom å trekke inn tre av feltsamtalene i empirien og i drøftingen. Jeg har valgt små- N- studier for å få en rik beskrivelse, mange nyanser og individuelle oppfatninger av temaet om skifte i undervisningsspråket i førskolen opp til fjerde klasse (Jacobsen, 2015, s 60-61)

Intensiv design er åpent og gir svært nyanserte data. Informantene gir meg sine individuelle meninger om forholdet jeg ønsker å samle inn data om. Gjennom intensiv design får jeg inn spesifikke data som er fleksible og jeg kan endre spørsmålene underveis hvis jeg ser at spørsmålene ikke passer seg, for eksempel så endret jeg spørsmålene fra intervjuguiden som jeg brukte når jeg intervjuet lærerne i førskolen eller skolen opp til fjerde klasse (vedlegg 1) når jeg forberedte meg på å intervju en språkforsker (vedlegg 2). Her brukte jeg fleksibiliteten i designet til å få inn nyansert data om temaet. Gjennom min undersøkelse endret jeg også problemstillingen fordi jeg fant noe som var mer interessant, men relevant, i forhold til det jeg først ønsket å finne ut av. Videre analyserte jeg dataen etter hvert som jeg fikk dem inn, for eksempel lagde jeg spørsmålene til intervjuguidene (vedlegg 1 og 2) ut fra informasjonen jeg fikk gjennom feltsamtalene mine (vedlegg 4). Jeg valgte å ha en åpen tilnærming til prosjektet, som betyr at problemstillingen, undersøkelsesopplegget, datainnsamlingen og analysen ble flytende. Dette gjorde jeg igjennom at jeg tilpasset den opprinnelige problemstillingen etter at jeg hadde samlet inn all dataen. Men jeg passet på at jeg ikke kom helt ut av rekkefølgen som er at en først skal ha en problemstilling, datainnsamling og analyse. Jeg passet for eksempel på at jeg ikke begynte med analysedelen før jeg hadde klar all empirien. Det er viktig at en prøver å holde seg til rekkefølgen, slik som jeg har gjort, men at en kan endre underveis hvis man ser at det er nødvendig, det som er fint med intensiv design er at man ikke er helt låst i undersøkelsesfasen. Ved intensivt design der datainnsamlingen er åpen, nyansert og fleksibel fører oftere til at dataene har en intern gyldighet. Dette betyr at en får fram et riktigere syn av virkeligheten, fordi en får fram den som undersøkes sine synspunkt (Jacobsen, 2015, s.61-62).

3.2 Intervju

Jeg har valgt å samle inn kvalitativ data gjennom å ha et åpent intervju med enkeltpersoner. Jeg valgte å benytte meg av semistrukturerte intervjuer, som betyr at intervjuet var delvis strukturert, jeg hadde strukturert det gjennom at jeg hadde spørsmål, men det var ustrukturert gjennom at jeg stilte åpne spørsmål og var åpen for interessant dialog utenom mine spørsmål. Dette valgte jeg å gjøre for å få fram informantens sine synspunkt og meninger samtidig som jeg fikk interessant informasjon jeg trengte til mitt prosjekt. Jeg lyttet til hva informantene hadde å si, når de fortalte meg om noe som ikke var så relevant, sporet jeg inn igjen med å stille neste spørsmål jeg hadde forberedt, eller når de snakket om noe som var interessant stilte jeg oppfølgingsspørsmål og spurte om de kunne utdype det mer. Videre valgte jeg å ha individuelle intervju, fordi da trengte ikke personen og ta hensyn til andre, føle at en kunne

snakke fritt gjennom at det var ingen andre som hørte på, og jeg fikk fram den individuelle sine oppfatninger og meninger. Dette fikk jeg gjennom relasjonen jeg bygde opp med informanten gjennom at jeg spanderte lunsj/middag, var lyttende og åpen og at vi var på et sted der personen ikke følte seg overhørt, av for eksempel medarbeidere. Gjennom at intervjuet ikke var på arbeidsplassen til informanten kunne informanten føle seg fri til å snakke om sine meninger, tanker og følelser (Jacobsen, 2015, s 87-89).

3.3 Pilotstudie og valg av informanter

I forhold til min undersøkelse utførte jeg et pilotstudie, der jeg lagde en foreløpig intervjuguide (vedlegg 3) og jeg intervjuet en tidligere Zambisk Global Knowledge student. Hun hjalp meg gjennom å svare på spørsmålene i intervjuguiden, omformulere spørsmålene, svare på ting jeg lurte på angående det å intervju en Zambisk person. Dette var til stor hjelp for meg, fordi jeg fikk informasjon både om temaet og hvordan en intervjuer i en annen kultur. Videre i min undersøkelse skrev jeg om intervjuguiden (3.1) før jeg begynte og intervjuet informantene mine. Jeg valgte ut mine informanter etter hvem som jeg trodde kunne gi meg best informasjon, samtidig som jeg har valgt ut informanter etter kontakter og bekjentskap jeg har opparbeidet meg. Dette fordi det er lettere å få til et intervju med en person jeg har snakket litt med eller noen jeg kjenner, hjelper meg å få kontakt med en person. Informant en fikk jeg tildelt av en som jeg fikk kontakt med gjennom praksisplassen, som jeg hadde feltsamtale med. Informant to fikk jeg kontakt med gjennom praksis. Informant tre og fire var en bekjent av en jeg kjenner og som i tillegg gjorde seg interessant for meg gjennom feltsamtale. For meg var det viktig å velge ut informanter som var ulike slik at jeg fikk et mest mulig ulik informasjon. Derfor har jeg prøvd å velge informanter ut fra ulik kunnskapsnivå, interesse for tema, utdanning, profesjon, alder og kjønn (Jacobsen, 2015, s 114-115).

3.4 Informantene og feltsamtalene

Jeg har fire informanter og har valgt å supplere med informasjon fra fire av mine feltsamtaler. Jeg har valgt å kalle informantene mine informant en til fire og så har jeg gitt feltsamtalene mine nummer fra en til fire, for å kunne skille dem fra hverandre og for anonymisering av informantene og de som jeg har hatt feltsamtale med. Informant en er en kvinnelig lærer i første klasse på en privat skole i Livingstone, hun er rundt førti år og kommer fra den nordlige provinsen. Hennes morsmål er Bemba, videre forteller hun at hun ikke snakker Tonga, som er det språket staten ønsker at hun skal bruke som undervisningsspråk. På den private skolen der hun underviser bruker de engelsk som undervisningsspråk, fra første klasse og i førskolen som hører til skolen. Hun har en treårig utdanning som lærer, har bodd i Livingstone i fire år

og har jobbet på den private skolen alle disse årene. Videre har hun jobbet som lærer i elleve år. Informant to er 28 år gammel kvinnelig førskolelærer på en offentlig førskole utenfor Livingstone, der har hun jobbet i to år, tidligere har hun jobbet i en privat barnehage i seks år. Der hun jobber nå underviser hun barn fra tre til seks år i to klasser. Hun er fra Livingstone og hennes morsmål er Lozi. Hun bruker Tonga som undervisningsspråk og dette har hun gjort i et år. Informant tre er språkforsker og lærer på universitetet for lærerstudentene i Livingstone. Han er rundt femti år og har bodd i Livingstone siden 2000, hans morsmål er Lala, en dialekt av Bemba. Informant tre har med seg sin kone på intervjuet, hun kommer av til med kommentarer, men sier ikke så mye. Informant fire er rundt førti år, hun jobber som førskolelærer i en delvis privat og offentlig førskole, dette forklarte hun med at lærerne ble lønnet av det offentlige, men at skolen er privat eid og sponset av ulike kirker. Førskolen der hun jobber bruker engelsk som undervisningsspråk, men hun ønsker å bruke lokalspråk som undervisningsspråk, men på grunn av at de tidligere erfaringer har ført til at foreldrene bytter skole når de har lokalspråk som undervisningsspråk. Derfor ønsket hun å bytte til lokalspråk etter at foreldrene har blitt forklart hvorfor de ønsker å bruke lokalspråk, da Tonga, som undervisningsspråk. Hun ble ferdig utdannet som førskolelærer i 2002 og har jobbet på førskolen hun jobber på nå siden 2008.

Videre hadde jeg seks feltsamtaler, jeg har valgt og supplerer med interessant informasjon fra fire av disse feltsamtalene i empirien (4.0) og drøftingen (5.0). Grunnen til at jeg har valgt vekk to er fordi at disse to intervjuer jeg i forhold til prosjektet. I første feltsamtale snakket jeg med en rektor i en privat barnehage, de brukte engelsk som undervisningsspråk. I andre feltsamtale snakket jeg med en tidligere Global Knowledge-student som også er lærer på førskolelærerutdanningen. Den tredje samtalen var også med en lærer for på førskolelærerutdanningen i Livingstone. Den fjerde feltsamtalen var med en koordinator på en privat skole som var lærer for andre klasse, der de brukte engelsk som undervisningsspråk.

3.5 Feilkilder

Det var viktig for meg å prøve å ha informanter som var ulike, for å få mest mulig nyansert informasjon (3.3). I praksis er ikke dette like lett, jeg har flere kvinnelige informanter en jeg har menn og jeg har flere informanter rettet mot barnehage en jeg har informanter rettet mot skolen (3.4). Dette vises også igjen i de utvalgte feltsamtalene (3.4) (Jacobsen, 2015, s 114-115). Ved å samle inn kvalitativ data gjennom intensiv design skal en passe på og ikke ha for mange informanter, men heller ikke for få. Jeg hadde for få informanter gjennom at jeg bare hadde fire informanter, Jacobsen (2015) mener at det ideelle er mellom fem og ti informanter.

Jeg ser at jeg har for lite informanter gjennom at variasjonen av informantene er for liten, for eksempel skulle jeg ha hatt med en til lærer fra skolen. Jeg har da gjennom å supplere med feltsamtaler (3.4) fått inn mer nyansert informasjon som kan bekrefte eller motbekrefte det de informantene mine har sagt. Videre ser jeg og at ved intensiv design, på grunn av det bare har vært et lite antall som har uttalt seg, ikke være sikker på at den informasjonen jeg har fått inn har en ekstern gyldighet. Dette betyr at jeg ikke med sikkerhet kan si at det jeg har funnet ut gjelder for andre enn dem jeg har undersøkt. Dette må jeg ha med i betraktning, videre i oppgaven og i drøftingen (Jacobsen, 2015, s.61-62). Gjennom at jeg intervjuet informanter fra en annen kultur kan det oppstå misforståelser på grunn av språk, kommunikasjon, kulturforskjeller og forståelse.

3.6 Ethiske omsyn

Når en har intervju med en person er det viktig å ta etiske omsyn til vedkommende. Dette er fordi når en har et intervju bryter en inn i en person sin privatsfære og bruker tiden til vedkommende. Mitt tema undervisningsspråket i førskolene og skolene i Zambia er ikke et tema som er tabu, så det er ikke ubehagelig eller vanskelig for en person å snakke om. Men det jeg må ta hensyn til er at det ikke alltid er like lett for en zambier å snakke fritt, hvis de mener noe annet enn autoritetene, og ytringsfriheten er ikke det samme som i Norge. Jeg har tatt hensyn til dette ved å ha intervjuet på et nøytralt offentlig sted, ikke på arbeidsplassen til vedkommende. Ved unntak av informant en som jeg intervjuet på lærerrommet der hun underviser. Selv om jeg foreslo å ha intervjuet en annen plass, ønsket hun ikke det. Det var viktig for meg at informantene fikk tilstrekkelig informasjon om prosjektet, gjennom at jeg fortalte hvorfor jeg ønsket å intervju dem. Men jeg syntes ikke det var lett og vite om de hadde forstått informasjonen eller bare høflig ga inntrykk for at de forsto. Videre syntes jeg også det var viktig at informantene stilte frivillig opp på intervjuet. Dette håper jeg at de gjorde, men jeg kan ikke se bort fra at informantene følte at de måtte si ja på grunn av meg eller andre, som for eksempel når andre personer hjalp meg ved å finne informanter (3.3) (Jacobsen, 2015, s 31-33).

4.0 Empiri

I empiridelen skal jeg presentere empirien som jeg har samlet inn gjennom intervju og feltsamtaler Jeg har valgt ut empiri som skal belyse problemstillingen min:

Hvilke fordeler og ulemper mener fire utdanningsaktører endringen fra engelsk til lokalspråk som undervisningsspråk i førskolen og opp til fjerde klasse kan være?

Empirien har jeg delt inn i fire punkter, det første er hvilket undervisningsspråk læreren ønsker å bruke. Det andre punktet presenterer jeg fordelene og ulempene informantene mener det er med å bruke engelsk og lokalspråk som undervisningsspråk. I punkt tre skriver jeg om hvilket undervisningsspråk informantene tror at foreldrene ønsker skal bli brukt i forskolen og på skolen, og til slutt skal jeg presenterer hvilket språk informantene sier elevene bruker når de leker fritt med hverandre. Jeg skal presentere empirien jeg har fått gjennom fire intervju og fire feltsamtaler (3.4). Informant en er en kvinnelig lærer i første klasse på en privat skole, hun bruker engelsk som undervisningsspråk. Informant to er en kvinnelig førskolelærer i en offentlig førskole, hun bruker Tonga som undervisningsspråk. Videre er informant tre en språkforsker som jobber på lærerutdanningen i Livingstone. Til slutt informant fire som er en kvinnelig førskolelærer i en delvis privat og delvis offentlig førskole, hun bruker engelsk som undervisningsspråk, men ønsker å bytte til Tonga (3.4).

4.1 Hvilket språk ønsker informantene skal bli brukt som undervisningsspråk

Informant en ønsker å bruke engelsk som undervisningsspråk. Dette forklarer hun med at barna på hennes skole ikke kan Tonga, og det blir vanskelig for disse barna å forstå hva hun prøver å lære dem. Videre forteller hun meg at de lærer saktere når de blir undervist på Tonga enn når de blir undervist på engelsk og at de allerede kan engelsk, enten fra hjemmet eller førskolen. I forhold til dette forteller hun også at det finnes barn som ikke kan engelsk på skolen hennes, men det er fordi de ikke har gått på en førskole der de bruker engelsk. Der forteller hun meg at disse barna ikke kan engelsk fra før, men kan heller ikke ofte Tonga fordi det finnes så mange tilflyttere fra andre deler av landet. Videre spør jeg henne om hvis hun var nødt til å undervise på et Zambisk språk, hvilket språk ville det ha vært. Hun holder fast med at engelsk er det språket hun ønsker å undervise på, men at hun helst ville ha valgt Bemba fordi dette er et språk hun behersker godt og føler hun kan undervise godt på. Informant to ønsker å bruke engelsk som undervisningsspråk. Dette ønsker hun fordi barna lærer fortere å lese og skrive på engelsk og de utvikler seg fortere på engelsk. Videre ønsker hun å bruke engelsk fordi da kan barna kommunisere med andre som ikke snakker samme lokalspråk som dem. Hun ønsket at barna i landsbyen skal få den samme muligheten til å lære engelsk som barna i byen. Siden barna i byen blir mer eksponert for engelsk enn det barna på landsbyen gjør. Personlig vil hun ikke undervist i Tonga fordi hun syntes Tonga er vanskelig. Når jeg spør informant tre, språkforsker, om hvilket språk han tror lærerne ønsker å undervise på vet han ikke helt. Men han tenker at det ikke er noe problem for en lærer å lære seg et nytt språk. Han kommer frem til at det er lærerne som er vanskelig når de ikke ønsker å undervise

på lokalspråk og at det er best for barna å bruke et lokalspråk. Informant fire, førskolelærer, forteller at hun ønsker å bruke Tonga som undervisningsspråk dette er fordi hun vil følge den nye politikken. Videre forteller hun at hun har lyst til å bruke lokalspråk som undervisningsspråk fordi barna da forstår lettere hva som blir sagt når det er et lokalspråk som er undervisningsspråket. Selv om det er vanskelig for barna som ikke kan Tonga å lære seg Tonga, men de lærer seg det. Hun mener at barna lærer seg lett språk, og å lære seg Tonga er det samme som å lære seg engelsk. Under intervjuet kom det fram at hun ønsket å bruke engelsk som undervisningsspråk fordi foreldrene ønsket dette. Hun følte hun sto imellom staten og foreldrene, fordi foreldrene ønsker engelsk mens staten ønsker lokalspråk. Men hun føler hun er nødt til å lytte til foreldrene fordi foreldrene kan velge å ta barna ut av skolen. Videre sier koordinatoren ved en privat skole som jeg hadde samtale med at hun ønsker å bruke engelsk som undervisningsspråk og det er dette språket hun også bruker, dette sier også informantene, 2, 3 og fire (vedlegg 5).

4.2 Fordeler og ulemper med å bruke engelsk og lokalspråk som undervisningsspråk

Fordeler meg å bruke lokalspråk som undervisningsspråk sier informant en, lærer i første klasse på en privat skole, er at det er lettere for læreren å oppdage om skolebarna forstår hva hun prøver å undervise dem. Informant to, lærer i en offentlig førskole, sier at det er positivt å bruke lokalspråk som undervisningsspråk fordi da forstår barna hva hun sier, for eksempel i førskolematte, da det er lettere for barna og lære og forstå. Videre sier hun at det er lettere for barna å utrykke seg i undervisningen når barna bruker et språk som de behersker godt og dette fører til at de blir mer aktive i klassen. Språkforskeren, informant tre, sier at det er positivt å bruke lokalspråk som undervisningsspråk, uavhengig om det er barnet sitt morsmål eller ikke. Han sier at det er lettere å lære noe på et lokalspråk, enn på engelsk. Dette forklarer han med at lokalspråkene er like hverandre, mens engelsk ikke er likt noe lokalspråk i Zambia. Informant tre, førskolelærer, forteller meg at det er positivt å bruke lokalspråk når de skal undervises i kreative fag og når barna skal være kreative. Fordi det er vanskelig å forklare barna hva de skal gjøre og vanskelig for barna og forstå hva de skal gjøre. Hun påpeker at barna forstår mye bedre når undervisningen er på lokalspråk og de kan utrykke seg fritt. Andre fag hun syntes et lettere å bruke lokalspråk i er samfunnsfaglige fag for førskolen. I feltsamtale to, men en tidligere global knowledge student og lærer for førskolelærerstudentene på universitetet, påpeker at et lokalspråk er mye lettere å bruke som undervisningsspråk engelsk for at førskolebarna skal forstå hva som blir sagt i undervisningen.

Fordelene med å bruke engelsk som undervisningsspråk sier informant en at engelsk er det språket som er best å bruke som undervisningsspråk i alle fag på skolen. Dette sier hun fordi at det er der hun ser framgang blant skolebarna og det er dette språket barna forstår og de kan engelsk fra før, fra hjemme eller førskolen. Videre forteller hun meg at det er bra og bruke engelsk som undervisningsspråk, fordi at alle de ulike lokalspråkene gjør barna forvirret, det er for vanskelig å lære seg så mange ulike lokalspråk. Videre påpeker hun at alle barna snakker ulike lokalspråk hjemme og derfor er det bedre å bruke engelsk. Informant to sier at det er positivt å bruke engelsk som undervisningsspråk fordi barna lærer forttere i engelsk en på lokalspråk, samtidig som de da kan kommunisere med andre som ikke snakker det samme lokalspråket som dem selv og at da har de gode fremtidsmuligheter. Hun sier videre at det er lettere å bruke engelsk når barna i førskolen skal lære seg lyder og bokstaver. Informant fire sier at det er positivt at førskolebarn lære seg engelsk tidlig gjennom å bruke det som undervisningsspråk, for da kan de engelsk når de blir voksne og kan snakke fritt med andre som de ikke ha samme lokalspråk som. Hun sier videre at det er lettere å bruke engelsk i fagene språk og litteratur. Der hun trekker fram læringen av bokstavene og lydene. I feltsamtale en, med rektoren i en privat førskole og en tidligere global knowlegde student, sier hun at hun er positiv til å bruke engelsk som undervisningsspråk. Dette fordi da kan lærere og barn som ikke har samme lokalspråk kommunisere med hverandre, på et felles språk.

Det som er negativt med å bruke lokalspråk som undervisningsspråk er at som informant to og tre, førskolelærere, sier at det er vanskeligere for barn som ikke kan lokalspråket som skal bli undervist på å forstå hva som blir sagt, hvis lokalspråket som blir undervist på ikke er morsmålet til barnet. Informant tre, språkforskeren, sier at det er negativt at barn må bruke engelsk som undervisningsspråk i førskolen og på skolen er at når de bruker et språk som de ikke er vant med slutter de å være kreative. Det som er negativt med å bruke engelsk som lokalspråk er, sier informant en, når skolebarna ikke kan engelsk fra før av og må bruke tid på å lære seg engelsk. Informant tre, språkforskeren, sier at det er negativt å bruke engelsk som undervisningsspråk fordi barna får kognitiv «overload». Med dette mener han at barna ikke klarer å tilegne seg kunnskap på et språk samtidig som de skal lære noe på det språket det prøver å lære seg. I feltsamtale tre med en lærer for andre klasse og koordinator på skolen, forteller meg at det er ugunstig at barna bruker Tonga på skolen når de bruker Nyanja når de leker med hverandre

4.3 Hvilket undervisningsspråk ønsker foreldrene at barna deres skal ha på skolen

Informant en sier at foreldrene har litt innflytelse på hvilket språk som skal være undervisningsspråket. Hun forteller meg også at foreldrene ønsker engelsk og derfor velger de skoler som bruker engelsk som undervisningsspråk. Hun sier at skolen hun underviser på egentlig ikke har noe valg, de skal bruke lokalspråk, så de velger å bruke Tonga. Informant to sier at foreldrene til barna hun underviser i den offentlige førskolen, ønsker at barna skal bruke engelsk som undervisningsspråk. Hun sier at foreldrene har lyst til at barna skal oppbygge seg respekt gjennom å kunne engelsk ute blant folk. Videre sier hun at hun føler et veldig press fra foreldrene til å bruke engelsk og at de kommer og klager på henne når hun ikke har lært barna engelsk. Men at siden hun jobber i en offentlig førskole må hun følge staten sine retningslinjer. Videre sier hun at foreldrene ikke forstår hvorfor barna skal bruke Tonga som undervisningsspråk. Hun sier også at hun føler hun står mellom staten og foreldrene, og at hun syntes dette er veldig vanskelig. Informant tre, språkforskeren og lærer på universitetet, forteller meg at foreldrene ønsker at lærerne skal bruke engelsk som undervisningsspråk fra de begynner i førskolen og at foreldrene setter likhetstegn mellom å lære et språk og lære på et språk. Videre sier han at foreldrene vil at barna skal ha engelsk som undervisningsspråk fordi de ikke verdsetter lokalspråket og at de tror at barna har lært noe når de kan snakke på engelsk. Han sier også at alle fag når de er på den alderen er best å bruke lokalspråk som undervisningsspråk. Informant fire forteller at foreldrene til barna i førskolen der hun underviser ønsker at lærerne skal bruke engelsk som undervisningsspråk. Dette fordi det gir status å kunne engelsk, alle informantene trakk frem at foreldrene ønsket at barna deres skulle bli undervist på engelsk, men de trakk frem ulike argumenter.

4.4 Hvilket språk bruker barna når de leker fritt med hverandre

Informant en forteller meg at barna i den private skolen der hun jobber bruker enten Nyanja eller engelsk når de leker fritt med hverandre. Hun påpeker også at de ikke bruker Tonga i leken i det hele tatt. Informant to sier at barna på hennes offentlige førskole bruker Tonga når de leker fritt med hverandre. Informant tre som er språkforsker sier at barna som bor i Livingstone bruker mange forskjellige språk når de leker fritt med hverandre, på grunn av at det er så mange tilflyttere. Barna lærer språk av hverandre og tilpasser seg hvem de snakker til. Han påpeker at barna ikke har noen problem med å kommunisere med hverandre, fordi de bruker kreativitetens sin, bruker det språket de kan og kroppsspråk og lærer seg nye ord på ulike språk. Her trekker han frem at barna ikke har fordommer mot noen språk, slik som

voksne har, og bruker det språket som passer seg. Informant fire sier at barna i hennes førskole i Livingstone bruker både Nyanja og engelsk når de leker fritt med hverandre.

5.0 Drøfting

I dette kapittelet drøfter jeg empiri og teori som kan svare på min problemstilling:

Hvilke fordeler og ulemper mener fire utdanningsaktører endringen fra engelsk til lokalspråk som undervisningsspråk i førskolen og opp til fjerde klasse kan være?

5.1 Hvilket språk ønsker læreren å bruke som undervisningsspråk?

Læreplanen sier at i førskolen og opp til fjerde klasse skal en bruke lokalspråk som undervisningsspråk. I dette tilfelle i den sørlige provinsen skal det lokale språket Tonga bli brukt (2.1). Gjennom intervjuene har jeg sett at informantene fra private skole fortsatt bruker engelsk som undervisningsspråk, mens informant min som jobber i en offentlig førskole brukte Tonga. Språkforskeren, informant tre, sier at han ser en utvikling der lærerne i private skoler fortsatt bruker engelsk, mens de offentlige skolene som blir mer kontrollert av staten bruker lokalspråket. Her ser vi at det er ulikheter mellom førskolene og skolene i Zambia, mellom de som er private og de som er offentlige. En ser at de private skolene står mer fritt til å velge hvilket undervisningsspråk de vil ha, dermed kan det se ut til at de velger engelsk. Dette begrunner jeg ut fra at flere av informantene og i feltsamtalene nevner at private førskolene og skolene kan velge mer fritt og ikke er like styrt av staten som de offentlige førskolene og skolene (4.1) Grunnen til at jeg tror at lærerne ønsker å bruke engelsk som undervisningsspråk ser jeg på at både informant en og informant to ønsker å bruke engelsk som undervisningsspråk. Videre tror jeg at grunnen til at informantene vil undervise på engelsk er for sin egen del, dette er fordi det er et språk de behersker. Som informant to sier, der barna snakker Tonga; «personlig vil hun ikke undervise i Tonga fordi hun syntes Tonga er vanskelig» (4.2) videre sier hun at hun selv kan undervise fritt, hun begynner også med at hun ønsker å undervise på engelsk fordi da lærer barna fortere. Her ser vi at informant fire, som jobber i en privat/offentlig førskole som ønsker å undervise på Tonga, hun sier at «at hun har lyst til å bruke lokalspråk fordi barna da forstår lettere hva som blir sakt når det er et lokalspråk» (4.2). Informant en, sier at skolebarna på hennes private skole ikke kan Tonga og derfor «blir det vanskelig for disse barna og forstå hva hun prøver å lære dem» samtidig som hun sier at hun selv ikke kan Tonga godt nok til å undervise på Tonga. Språkforskeren, informant tre, sier her at «det er best for barna å lære på et lokalspråk» (4.2) han forklarer

dette med at et lokalspråk som selv ikke er barnas morsmål er lettere for barna og forstå en engelsk. Her tolker jeg at det kan være lærerne og førskolelærerne som syntes det er vanskelig å undervise på Tonga og ikke barna som syntes det er vanskelig å bli undervist på Tonga. Dette begrunner jeg med at informant to som har lyst til å undervise på Tonga, sier hun behersker Tonga godt. Her kan det se ut til at det handler om mer en om barna sitt beste eller hvilket språk informantene behersker godt, men også ønske om å være en god lærer og egoismen til sitt eget språk, og mislikingen av andre sitt språk. Denne tolkningen trekker jeg ut fra at språkforskeren, informant tre, sier i intervjuet at «Han sier at det er foreldrene og de voksne som har fordommer mot et språk og er kritiske til andre sine morsmål» (vedlegg 5). Videre begrunner læreplanen for skolen overgangen «fra engelsk til lokalspråk med at barna lærer lettere på et språk de forstår og som er barna sitt morsmål eller nærliggende barna sitt morsmål» (2.1) videre blir det påpekt at engelsk ikke er nærliggende barna i Zambia sitt morsmål. Brock-Utne sier at «det burde være ganske så opplagt at elever skal få undervisnings på et språk de forstår (2.2) da legger hun sterk vekt på at hun mener barna sitt morsmål er et språk barna forstår, samtidig som hun trekker frem at et afrikansk språk er mer nærliggende barna sitt morsmål en engelsk. Her ser vi at språkforskeren, informant tre, og Brock- Utne (2006) er enig med hverandre, ut fra dette tolker jeg at informant tre, språkforskeren, har blitt vestlig påvirket. Her ser vi at et språk som er nærliggende barna sitt morsmål er best for barna å bli undervist på. Men på den andre siden hvordan skal en lærer kunne undervise godt på et språk læreren ikke behersker godt selv? I Zambia er det slik at mange lærere er gode i engelsk, og gode lærere på engelsk, uten og nødvendigvis være gode lærere på et lokalspråk. Kashoki (1990) sier at «det språket som alle Zambiere kan godta som felles undervisningsspråk er engelsk» (2.2). Dette viser at det ikke bare er lett å endre undervisningsspråket fra engelsk til lokalspråk, fordi det finnes så mange lokalspråk i Zambia som noen føler et eierforhold til, derfor kan det godt hende at lærerne som ønsker å bruke engelsk, ikke behersker lokalspråket som er bestemt eller er uenig i at deres morsmål ikke er valgt som undervisningsspråk. Det som er det store spørsmålet her, er om vi skal tenke på lærerne, som alle har ulike morsmål og meninger eller skal vi tenke på barna. Der flere fagfolk sier at det er bedre for dem å bli undervist på et lokalspråk en på engelsk.

5.2 Lokalspråk eller engelsk som undervisningsspråk?

Informant en mener at engelsk er best å bruke i alle fag i skolen fordi det er der hun ser at barna har framgang. Informant to er også positiv til å bruke engelsk, hun sier at barna lærer fortere på engelsk en på lokalspråk. Informant tre, språkforskeren er uenig med informant en

og to med at engelsk er et språk som barna lærer forttere på og har bra framgang på. Han sier at når barn skal lære på et språk og lære noe samtidig blir det kognitiv «overload». «Det han mener med det er at barna ikke er i stand til å lære et nytt språk samtidig som de skal lære noe på dette språket» (4.3). Informant fire som i gjennom å si at «det er bedre og undervise på lokalspråk fordi da forstår barna mer enn de gjør på engelsk» (4.3) viser at hun har en forståelse for at det er viktig å undervise på lokalspråk for at barna skal lære å utvikle seg. Hun sier videre at barna også forstår hva hun sier og at hun ser dette gjennom at barna i førskolen er mer aktive i timen. (kake trekk frem viktig å løfte fram her) Samtidig er informant tre, språkforskeren og informant fire, førskolelæreren enig om at det er viktig å lære seg engelsk tidlig men at det ikke trenger å være undervisningsspråk. Førskolelærerne informant to og informant tre er ening om at det er lettere å bruke lokalspråk i kreative fag, matte og sosialfag. Videre sier informant to at det er lettere å bruke lokalspråk i førskolematte fordi da forstår førskolebarna hva hun prøver å forklare dem gjennom undervisningen (4.3), og informant fire understreker at det er mye lettere for barna å være kreative og forstå hva de skal gjøre i kreative fag, når de får instruksjonen på lokalspråk (4.3). Dette forklarer de med at barna forstår bedre hva en prøver å lære dem i førskolen. Samtidig som begge sier at når det gjelder språk er det lettere å undervise førskolebarn på engelsk. Dette begrunner informant to med at lydene er så forskjellig fra engelsk og Tonga, mens informant fire forklarer at lydene er like på engelsk og Tonga. Her ser jeg at de to førskolelærerne er enige med språkforskeren om at de fleste fag burde foregå på lokalspråk, fordi det gjør det mye lettere for barna og forstå. Men jeg ser at det er en forskjell der informant to insisterer på at engelsk er best å bruke i førskolen. Informant en som er lærer på en privat skole sier at det er lettere for barna som snakker det lokalspråket som blir undervist på, men at dette er urettferdig for de barna som ikke snakker dette lokalspråket. Her ser vi at det er positivt med å bruke engelsk fordi dette er et felles språk som alle kan godta som undervisningsspråk slik som Kashoki (1990) sier (2.2), på den andre siden ser vi at det er negativt å bruke engelsk som undervisningsspråk fordi dette ikke er et språk barna forstår slik som lærerplanen for skolen (2.1) påpeker. Det er lettere for barna å få undervisning på morsmålet sitt eller et språk som er nærliggende barnet sitt morsmål. Brock-Utne (2012) stiller seg kritisk til at barna er på skolen i flere år uten å lære noe og at de kommer seg igjennom og får en utdanning uten å forstå. Hun påpeker at det er viktig at barna ikke bare får en utdanning men også lærer noe. Videre sier hun at «når barna ikke forstår noe på skolen kan det føre til at barna går år på nytt igjen eller sitter flere år på skolen uten å forstå noen ting (2.2)

5.3 Hvilket språk ønsker foreldrene som undervisningsspråk for barna sine?

Brock-Utne (2004) sier at (2.4) foreldrene ønsker at barna deres skal bli undervist på engelsk, at engelsk skal være undervisningsspråket. Hun sier dette fordi hun mener at foreldrene ser på det å kunne engelsk som viktig og kunnskapsrikt. Engelsk er språket en trenger å kunne for å få se jobb og en god fremtid. Videre sier hun at foreldrene setter likhetstegn med å lære seg et språk og ha et språk som undervisningsspråk. Alle informantene påpeker at foreldrene har lyst til å bruke engelsk som undervisningsspråk til sine barn. Men de har ulike meninger om hvorfor foreldrene ønsker dette. Informant en, lærer på en privat skole, i første klasse sier at foreldrene ønsker engelsk. Uten noen forklaring, bare mer som en forklaring på hvorfor hun bruker engelsk (4.2), informant to, førskolelæreren i en offentlig førskole, sier at foreldrene ønsker at barna skal bruke engelsk som undervisningsspråk, men hun har ikke noe annet valg enn å bruke Tonga (4.4). Informant fire forteller meg at foreldrene ønsker at foreldrene til barna i førskolen der hun underviser ønsker å bruke engelsk, hun forteller meg at «Foreldrene ønsker at undervisningsspråket skal være engelsk fordi det gir status» (4.4). Med dette mener hun at foreldrene ønsker engelsk fordi lokalspråket ikke er verdsatt. Språkforskeren informant tre sier at foreldrene vil at barna dere skal kunne engelsk men at de ikke forstår forskjellen mellom å lære et språk og ha et språk som undervisningsspråk. Han understreker at foreldre med kunnskap velger å sende barna sine på de offentlige skolene der de bruker lokalspråk, men det er foreldrene uten kunnskap som fremdeles ønsker at barna skal ha engelsk som undervisningsspråk (4.4). Her ser vi at alle informantene bekrefter det Brock-Utne (2006) sier at foreldrene ønsker at engelsk skal være undervisningsspråket. Carmody (2004) viser til at dette ikke er et nytt fenomen (2.4) da han skriver at lokalbefolkningen som ble undervist av misjonærene ønsket å bli undervist på engelsk. Her ser vi, ut fra informasjonene jeg har fått inn, at det er et fenomen i Zambia å ønske seg undervisning og undervisning for barna sine på engelsk. Det blir sett på som språket for kunnskap, rikdom og en lys fremtid. En kan også se gjennom at informant tre sier at det skjer en endring med foreldre som har kunnskap om hvor viktig det er med undervisning på morsmålet. Samtidig prøver staten å heve statusen til morsmålet (2.1). Derfor tror jeg at det vil føre til en endring i Zambia at, lokalspråk blir akseptert som undervisningsspråk i zambiske skoler blant foreldre, lærere og andre aktører. Selv om dette er nok noe som kommer til å ta tid.

5.4 Hvilket språk bruker barna når de leker fritt med hverandre?

Brock-Utne (2006) sier at det er naturlig å undervise barn på et språk de forstår og som de bruker i sitt nærmiljø (2.2). Videre mener hun at det er viktig å bruke det språket barnet kjenner til og bruker når de leker. Informant en og informant fire som er lærere i Livingstone forteller meg at barna bruker engelsk og Nyanja når de leker med hverandre. Informant to derimot forteller meg at de bruker Tonga når de leker med hverandre. Her ser vi at barna i byen bruker et annet språk når de leker med hverandre enn det barna på landsbyen gjør, der informant to er lærer for barn i en offentlig barnehage. Informant tre, språkforskeren bekrefter at barna i byen bruker Nyanja og engelsk, fordi de er eksponert for engelsk. De bruker Nyanja fordi det er et lett språk å bruke når barna har mange ulike språk og det er mange tilflyttere til Livingstone. Et spørsmål kan være om skolene i Livingstone skal bruke Nyanja som undervisningsspråk, selv om det er Tonga som er sonespråket i provinsen der Livingstone ligger (2.1). Det er ikke enkelt å gi et svar på om en velger at skolene i Livingstone skal få bruke Nyanja som er det flertallet av barna bruker eller om de skal bruke Tonga som resten av provinsen gjør. Videre så er det slik at Tonga er mer likt Nyanja, men Nyanja er likt engelsk. Derfor kan det være bedre å bruke et lokalspråk som er tilnærmet barna sitt morsmål enn å bruke engelsk.

6.0 Avslutning

Jeg vil svare på problemstillingen min:

Hvilke fordeler og ulemper mener fire utdanningsaktører endringen fra engelsk til lokalspråk som undervisningsspråk i førskolen og opp til fjerde klasse kan være?

Gjennom å trekke frem hvilken fordeler og ulemper mine informanter trekker frem med å endre undervisningsspråket fra engelsk til lokalspråk for førskolen og opp til fjerde klasse.

6.1 Konklusjon

En tydelig fordel med å endre undervisningsspråket fra engelsk til lokalspråk er at det er lettere for barna og forstå hva læreren sier og blir mer aktive i klassen. Men på den andre siden er det negativt med at lærerne ikke kan eller ikke føler seg sikker nok i å undervise på lokalspråket som er valgt. En annen negativ ting er at mange barn ender opp med å ha undervisning på et lokalspråk som ikke er barna sitt morsmål, men at dette blir løst gjennom at et lokalspråk er mer nærliggende barna sitt morsmål enn engelsk er. Det forutsetter at barna har et afrikansk språk som morsmål. En ulempe med å endre fra engelsk til lokalspråk for førskolen og opp til fjerde klasse, er at barna ikke lærer seg engelsk fra de er små av, og de vil

i følge læreplanen begynne å lære seg engelsk fra andre klasse. Men noen av informantene mener det er viktig å lære det allerede i førskolen. Men her er det viktig å huske på at barna kan lære seg et språk uten å måtte ha undervisning på dette språket. Dette betyr at jeg vil konkludere med at for barna er det lettere å ha undervisning på et lokalspråk, fordi dette vil føre til aktive barn i klassens om forstår hva læreren sier. Men jeg vil også trekke frem i min konklusjon at det er viktig å se på saken fra den andre siden, for viss ikke læreren kan eller føler seg god nokk i undervisningsspråket vil det da ikke bli noen god undervisning som barna kan få nytte av. Jeg vil avslutte med å påpeket at det er vanskelig for meg som er utenforstående å vite hva som er best å gjøre i Zambia i forhold til hvilket undervisningsspråk som bør bli brukt og at ting verken er bare positivt eller bare negativ.

- Brock-Utne, B. (2012) *Language and inequality: global challenges to education*, *Compare: A Journal of Comparative and International Education*, 42:5, 773-793, DOI: 10.1080/03057925.2012.706453
- Brock-Utne, B. (2006). Utdanning for Alle, men på hvilket språk? I.B. Brock-Utne, L. Bøysen (Red.), *Å greie seg utdanningsystemet i nord og sør*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Carmody, P, B. (2004). *The evolution of education in Zambia*. Lusaka, Zambia: Bookworld
- Freire, P. (2011). *De undertryktes pedagogikk*. Oslo Gyldendal Akademisk
- Jacobsen, D I. (2015). *Forståelse, beskrivelse og forklaring*: Kristiansand: Høyskoleforlaget
- Kashoki, E, Mubanga. (1990). *The Factor of Language in Zambia*. Lusaka: Kenneth Kaunda Foundation
- Ministry of Education. (2012). *Early Childhood Education; Syllabus*. Lusaka, Zambia: Curriculum Development Center
- Ministry of Education. (2013a). *The Zambia Education Curriculum Framework 2013*. Lusaka, Zambia: Curriculum Development Center
- Ministry of Education. (2013b). *Zambia Primary Schools English Syllabus; Grades 2-7*. Lusaka, Zambia: Curriculum Development Center

Vedlegg 1: Intervjuguide til informant en, to og fire

English as the language of instruction			
Which positive and negative aspects does five teachers in Livingstone mention in relation to the use of English as the language of instruction?			
Item	Questions	Sub question	Comments
Introduction to the subject	Can you tell me about yourself in general?	Where do you come from? How long are you lived in Livingstone? What is your mother language?	
	Can you tell me about your education	What education do you have? In which year did you get finish whit your education?	
	Can you tell me about your job?	How long have you been working in this job? Which class do you teach? Do you work at a government or a private school? Which curricula do you follow? Have you be working at a outer	

		<p>school earliere?</p> <p>This school/s are them government or private school/s?</p>	
Language of instruction	<p>Which language do you use as a language of instruction in your class?</p>	<p>Why?</p> <p>Which language do you want to use as a language of instruction in your class?</p> <p>Why?</p> <p>How is deciding which languages of instruction you should use in class?</p> <p>If the government says you should use local language as a language of instruction, why do you still use English?</p>	
	<p>What do you think can be positive with using English as the language of instruction?</p>	<p>Why?</p> <p>What do you think can be difficult with using English as the language of instruction?</p> <p>Why?</p>	

		<p>When do you think is easier to use English as a language of instruction?</p> <p>Why?</p> <p>When do you think is it difficult to use English like a language of instruction?</p> <p>Why?</p>	
	<p>Which language do you think the parents want you to use as a language of instruction?</p>	<p>Why?</p>	
<p>Materials</p>	<p>Which materials do you use in class?</p>	<p>Do you have books that you can use as materials in class?</p> <p>Why do you don't have books to use in class?</p> <p>If you have books which language, do you wish the books war in?</p> <p>Why?</p> <p>Or</p>	

		<p>In which language are the books in?</p> <p>Why?</p>	
<p>The pupils understanding of English</p>	<p>How good do you think the pupils understand English?</p>	<p>From which year do you think the pupils should start to learn English?</p> <p>Why?</p> <p>It is some subject that you think is better to use English as a languages of instruction in, and other subject?</p> <p>Why?</p>	
<p>The pupils understanding of what the teacher try to teach them</p>	<p>Do you think the children understand what you try to teach them?</p>	<p>Why?</p> <p>Which pupils understand what you try to teach them?</p> <p>Which do not understand what you try to teach them?</p>	
<p>The pupils</p>	<p>Which language do the children in your class and the school use when the play freely together?</p>	<p>Why?</p> <p>Which language do you think is easy for the children to learn in?</p> <p>Why?</p> <p>Which language do</p>	

		<p>you think is easy for the children to learn to write and read in?</p> <p>Why?</p>	
The Parents	<p>Do you think the parents have an influence on which language the school should use as a language of instruction?</p>	<p>Why?</p> <p>Do you think it is the same at a the government schools and the private schools?</p> <p>Why?</p>	
English in Zambia and the identity to the Zambian children	<p>What do you think English as a language of instruction do with the children?</p>	<p>Why?</p> <p>What do you think English as a language of instruction do with the children's identity?</p> <p>Why?</p> <p>What do you think English as a language of instruction do with the children's future?</p> <p>Why?</p> <p>What do you think English do with the Zambian culture?</p>	

		Why?	
The local language as a language of instruction?	If you have to use a local language as a language of instruction, which language do you want to use?	<p>Why?</p> <p>It is some subject that you think is has been beater to use a local language as a language of instruction?</p> <p>Why?</p> <p>What do you think can be difficult whit using local language as the language of instruction?</p> <p>Why?</p> <p>Are local languages a subject in your school?</p>	
The instruction of language in the school	Do the school use different language as languages of instruction compared to the grad?	Why?	
The many languages in Zambia	What do you think seven main languages do whit the Zambian culture?	<p>Why?</p> <p>Do you think Zambia can have one main language?</p> <p>Why?</p> <p>Which language do</p>	

		you think should be the main language?	
Conclusion	Anything you want to add?		

Vedlegg 2: Intervjuguide til informant tre

English as the language of instruction			
Which positive and negative aspects does five teachers in Livingstone mention in relation to the use of English as the language of instruction?			
Item	Questions	Sub question	Comments
Introduction to the subject	Can you tell me about yourself in general?	Where do you come from?	
		How long are you lived in Livingstone?	
		What is your mother language?	
Can you tell me about your education	Can you tell me about your education	What education do you have?	
		In which year did you get finish whit your education?	
Can you tell me about your job?	Can you tell me about your job?	How long have you been working in this job?	
		Which class do you teach?	

		<p>Do you work at a government or a private school?</p> <p>Which curricula do you follow?</p> <p>Have you be working at a outer school earliere?</p> <p>This school/s are them government or private school/s?</p>	
Language of instruction	Which language do you us as a language of instruction in your class?	<p>Why?</p> <p>Which language do you want to use as a language of instruction in your class?</p> <p>Why?</p> <p>How is deciding</p>	

		<p>which languages of instruction you should use in class?</p> <p>If the government says you should use local language as a language of instruction, why do you still use English?</p>	
	<p>What do you think can be positive with using English as the language of instruction?</p>	<p>Why?</p> <p>What do you think can be difficult when using English as the language of instruction?</p> <p>Why?</p> <p>When do you think is easier to use English as a language of instruction?</p>	

		<p>Why?</p> <p>When do you think is it difficult to use English like a language of instruction?</p> <p>Why?</p>	
	<p>Which language do you think the parents want you to use as a language of instruction?</p>	<p>Why?</p>	
<p>Materials</p>	<p>Which materials do you use in class?</p>	<p>Do you have books that you can use as materials in class?</p> <p>Why do you don't have books to use in class?</p> <p>If you have books which language, do you wish the books war in?</p>	

		<p>Why?</p> <p>Or</p> <p>In which language are the books in?</p> <p>Why?</p>	
<p>The pupils understanding of English</p>	<p>How good do you think the pupils understand English?</p>	<p>From which year do you think the pupils should start to learn English?</p> <p>Why?</p> <p>It is some subject that you think is better to use English as a languages of instruction in, and other subject?</p> <p>Why?</p>	
<p>The pupils understanding of what the teacher try</p>	<p>Do you think the children understand what you try to teach</p>	<p>Why?</p> <p>Which pupils</p>	

to teach them	them?	understand what you try to teach them? Which do not understand what you try to teach them?	
The pupils	Which language do the children in your class and the school use when they play freely together?	Why? Which language do you think is easy for the children to learn in? Why? Which language do you think is easy for the children to learn to write and read in? Why?	
The Parents	Do you think the parents have an influence on which language the school should use as a language of	Why? Do you think it is the same at the government schools	

	instruction?	and the private schools? Why?	
English in Zambia and the identity to the Zambian children	What do you think English as a language of instruction do with the children?	Why? What do you think English as a language of instruction do with the children's identity? Why? What do you think English as a language of instruction do with the children's future? Why? What do you think English do with the	

		Zambian culture? Why?	
The local language as a language of instruction?	If you have to use a local language as a language of instruction, which language do you want to use?	Why? It is some subject that you think is has been beater to use a local language as a language of instruction? Why? What do you think can be difficult whit using local language as the language of instruction? Why? Are local languages a subject in your school?	
The instruction of	Do the school use	Why?	

language in the school	different language as languages of instruction compared to the grad?		
The many languages in Zambia	What do you think seven main languages do whit the Zambian culture?	<p>Why?</p> <p>Do you think Zambia can have one main language?</p> <p>Why?</p> <p>Which language do you think should be the main language?</p>	
Conclusion	Anything you want to add?		

Vedlegg 3: Intervjugaide til pilotstudie

English as the language of instruction			
Which positive and negative aspects does five teachers in Livingstone tell in relation to the use of English as the language of instruction?			
Item	Questions	Sub questions	Comments
Introduction to the subject	Can you tell me about yourself?	How old are you? Are you married? Do you have children? Where do you live? Who do you live with? What are you like to do when you are not at work? What are you interests?	

		<p>How many languages can you speak?</p> <p>How many languages can you understand?</p> <p>What are you mother language?</p> <p>What education do you have?</p> <p>Which class do you teach?</p> <p>How old are the pupils in your class?</p> <p>Which wishes do you have for your pupils?</p> <p>Which subject do</p>	
--	--	---	--

		<p>you teach?</p> <p>Which subject do you like to teach?</p> <p>What do you like with your job?</p> <p>What do you not like with your job?</p> <p>Which language of instruction do you use in your class?</p> <p>Which language of instruction do you use in your school?</p> <p>Do you work at a government or a private school?</p>	
Materials and books	Which books do you use in your lesson?	<p>Which language are the books in?</p> <p>Are your books in</p>	

		<p>the language you teach in?</p> <p>What do you do if you don't have the books in the right languages?</p> <p>Do you have any books in familiar languages?</p> <p>Are there some books that you miss in your teaching that you wish you had?</p> <p>How do you think these materials can help the pupils to learn?</p> <p>Are there some materials you miss in your lessons?</p>	
Language of instruction	Which language of instruction do you	Which language of instruction do the	

	use in you class?	<p>schools use?</p> <p>Do you think the children understand what you try to teach them?</p> <p>Why do you not use familiar language as the language of instruction?</p> <p>What do you think can be positive with using familiar language as the language of instruction?</p> <p>What do you think can be difficult if you use familiar language as the language of instruction?</p> <p>How long time do you think the</p>	
--	-------------------	--	--

	<p>How good you think the pupils understand English?</p>	<p>children need to learn English?</p> <p>What do you think is positive with using English as language of instruction?</p> <p>What do you think is negative with using English as the language of instruction?</p> <p>When is it difficult to use English like a language of instruction?</p> <p>When is it difficult to use familiar languages like a language of instruction?</p> <p>What do you think English as a language of</p>	
--	--	---	--

	<p>If you have to teach in a familiar</p>	<p>instruction do with the children's identity?</p> <p>What do you think English as a language of instruction do with the children's future?</p> <p>What do you think English as a language of instruction do with the Zambian culture?</p> <p>Which language do the children in your class and your school use when they play together?</p> <p>Which language do you think is easy for the children to learn in?</p>	
--	---	---	--

		school? How do the parents have influence on the school? Are the some difference between the government schools and the private schools?	
Conclusion	Anything you want to add?		

Vedlegg 4: Utdrag fra feltsamtalene

Feltsamtale 1

Rektor ved en privat førskole og tidligere global knowlegde student

Hun ønsker å bruke engelsk som undervisningsspråk, der hun jobber. Dette fordi ikke alle lærere kan Tonga som er det lokalspråket som er bestemt at førskolene og skolene (opp til fjerde klasse) skal bruke i den sørlige provinsen. Den andre grunnen var at foreldrene ønsket at barna skal lære seg engelsk. Hun forteller meg også at når hun velger undervisningsspråk står hun mellom staten, som vil at hun skal bruke lokalspråk, og foreldrene, som vil at hun skal bruke engelsk, som undervisningsspråk.

Feltsamtale 2

Lærer for førskolelærestudenter ved læreruniveristetet i Livingstone og tidligere global knowlegde student

Hun forteller meg at hun mener at barna blir forvirret når de bruker engelsk i førskolen og skal videre med Tonga når de begynner i første klasse. Hun forteller meg at dette ofte er tilfældighet. Når det er flere private forskoler en det er skoler. Derfor begynner barna i en førskole der de bruker engelsk og så kan tilfelle være at de begynner på en skole der de bruke Tonga. Hun er posetiv til å både bruke engelsk og lokalspråket som undervisningsspråk, men syntes at det er viktig å lære engelsk når de er små. Hun forteller også at det er de private førskolene og skolene som bruker engelsk, mens de offetlige må følge det staten sier og bruke lokalspråk.

Feltsamtale 3

Lærer i andre klasse og kordinator ved en privat skole i Livingstone

Hun forteltes meg at på skolen der hun underviser bruker de engelsk som undervisningsspråk i alle klassene og har tonga som et eget fag. Hun sier det er vanskelig og å undervise på Tonga fordi barna allerede kan engelsk fra hjemmenifra. Videre syntes hun at det er dumt å undervise på Tonga når hun sier at barna snakker og bruker Nyandja seg i mellom når de leker fritt samen.

Feltsamtale 4

Lærer for forskolelærerstudentene ved læreruniversitetet i Livingstone

Hun forteller meg at alle førskolene og skolene i Zambia skal bruke lokalspråk som undervisningsspråk fra førskolen og opp til fjerde klasse. Men at de private skolene ikke bruker lokalspråk men engelsk. Viderer forteller hun meg at barna lærer bedre på lokalspråk en på engelsk.

Vedlegg: 5 utdrag fra intervjuende

Intervju med informant en

Informant en forteller meg at hun er lærer for en første klasse i en privat skole i Livingstone. Hennes lokalspråk er Bemba og hun forteller meg at hun ikke kan Tonga. Hun er utdannet lærer og ha jobbet som lærer i elve år, fire år ved en privat skolen i Livingstone. Hun bruker engelsk som undervisningsspråk og dette er språket hun ønsker å bruke som undervisningsspråk. Hun sier at det er posetivt og bruke engelsk som undervisningsspråk og at dette fører til progrisjon oss barna. Hun sier at når en bruker Tonga som undervisningsspråk går barna sin læring sakte, men hun utdypper ikke dette noe mer.

Intervju med informant to

Hun er en 28 år gammel lærer i en offetlig barnehage i en landsby utenfor Livingstone. Hennes morsmål er Lozi og hun sier at hun kan snakke Tonga, men hun ønsker å underivse på engelsk. Videre forteller hun meg at hun undervise på Tonga fordi staten vil at hun skal undervise på Tonga. Hun sier det er viktig at barna blir undervist på engelsk fra førskolen fordi når en kan engelsk kan de få seg jobb, kommunisere med andre og utrykke seg på engelsk til andre som ikke snakker samme lokalspråk. Hun er veldig opptatt av muligheten for å jobbe, snakke og samarbeide med vite personer. Videre forteller hun meg at foreldrene ønsker at barna skal bli undervist på engelsk og dette opplever hun som problematisk, ved at hun må stå imellom staten og foreldrene. Personlig vil hun ikke undervise på Tonga, men sier at barna forstår bedre hva hun prøver å si dem når hun undervise på Tonga. Men hun sier at barna får bedre kunnskap når de blir undervist på engelsk og når de blir underivst på Tonga står barna sin utvikling stille, de lærer ikke noe nytt. Videre sier hun at hun syntes det er uretferdig at de private førskolene og skolene får velge om de skal undervise på lokalspråk eller ikke mens de offetlige førskolene og skolene må undervise på lokalspråk.

Intervju med informant tre

Informant tre er en språkforsker og en lærer for lærestudenter med et læreruniversitet i Livingstone. Han sier at det er viktig å huske på at barna på landsbyen ikke blir like mye eksponder for engelsk som barna i byen. Han påpeker at det er viktig å bruke lokalspråk som undervisningsspråk fordi dette er et språk barna forstår og gjennom at barna skal lære et språk samtidig som de skal lære noe på dette språket, blir det for mye for barna og det blir en kognintvi «overlovd» for barna. Han viser sin misnøye med at private skoler ikke blir like styr av staten som de offetlige skolene gjør og dermed kan de private skolene velge å undervise på

engelsk mens de offentlige skolene ikke har noe valg. Han forteller meg at foreldrene ønsker at barna sine skal bli undervist på engelsk, fordi de setter likhetstegn mellom å lære et språk og bli undervist på et språk. Til slutt forteller han meg at det ikke er barna som har noe problem med de ulike språkene, de snakker til hverandre uten å tenke hvilket språk de snakker på, de prøver heller bare å gjøre seg forstått. Han sier at det er foreldrene og de voksne som har fordommer mot et språk og er kritiske til andre sitt morsmål.

Intervju med informant fire

Informant fire er en kvinnelig førskolelærer som jobber i en offentlig /privat førskole. Hennes morsmål er Lozi men hun snakker Tonga veldig godt. Hun sier at hun vil undervise på lokalspråk fordi det er det staten har bestemt, samtidig som hun mener det er bedre for barna i førskolen å bli undervist på et lokalspråk en på engelsk. Hun sier at det er lettere å bruke lokalspråk når de er fag som krever mye forklaring slik at barna skal forstå. Men at det er lettere å undervise språk i engelsk. Hun forteller meg at foreldrene ønsker å bruke engelsk som undervisningsspråk og at det er derfor de fortsatt bruker engelsk. De har fortsatt å bruke engelsk som undervisningsspråk fordi førskolen ønsker ikke at barna skal bytte førskoler til de private som bruker engelsk i motsetning til de offentlige. Fordi de vil ikke bytte til lokalspråk før foreldrne forstår hvorfor de vil bruke lokalspråk. Videre forteller hun meg at når barna leker fritt med hverandre bruker de engelsk og Nyanja.